

Ysgrifennwch eich enw yma

Cyfenw

Enwau eraill

Dyfarniad
Pearson BTEC
Lefel 1/Lefel 2
Cyntaf

Rhif y Ganolfan

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rhif Cofrestru'r Dysgwr

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Iechyd a Gofal Cymdeithasol

Uned 1: Datblygiad Rhychwant Oes Dynol

Dydd Llun 11 Mai 2015 – Prynhawn

Amser: 1 awr

Cyfeirnod y Papur

21919G

Nid oes angen unrhyw ddeunyddiau eraill arnoch.

Cyfanswm
Marciau

Cyfarwyddiadau

- Defnyddiwch inc neu feiro **du**.
- **Llenwch y blychau** ar frig y dudalen hon drwy nodi eich enw, rhif eich canolfan a rhif cofrestru'r dysgwr.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Atebwch y cwestiynau yn y manau gwag a ddarperir – *efallai bydd mwy o le gwag nag y bydd arnoch ei angen.*

Gwybodaeth

- 50 yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r marciau ar gyfer **pob** cwestiwn yn cael eu dangos mewn cromfachau – *defnyddiwch hyn fel canllaw ar gyfer faint o amser i'w dreulio ar bob cwestiwn.*

Cyngor

- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus cyn dechrau ei ateb.
- Ceisiwch ateb pob cwestiwn.
- Edrychwch dros eich atebion os cewch amser ar y diwedd.

P48827A

©2015 Pearson Education Ltd.

1/

Trowch y dudalen ►

PEARSON

Atebwch BOB cwestiwn.

Rhaid ateb rhai cwestiynau trwy roi croes mewn blwch ☒. Os byddwch yn newid eich meddwl am ateb, rhowch linell drwy'r blwch ☒ ac yna rhowch groes i nodi eich ateb newydd ☒.

1 Mae'r wybodaeth ganlynol yn ymwneud â Margaret Brown.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau isod.

Mae Margaret yn 76 oed. Roedd hi'n briod ag Eric am 55 mlynedd a buodd ef farw y llynedd.

Mae pump o blant a chwech o wyrion ac wyresau gan Margaret. Mae ei phlentyn ifancaf, David, yn 31 oed ac mae ef wedi gadael cartref y teulu yn ddiweddar.

(a) Nodwch gyfnodau bywyd presennol Margaret a David.

Tynnwch linellau i gysylltu Margaret a David â'u cyfnod bywyd presennol.

(2)

Enwau

Cyfnodau bywyd

David

Plentyndod Cynnar

Llencyndod

Oedolaeth Gynnar

Margaret

Oedolaeth Ganol

Oedolaeth Hwyr

(b) Rhowch **ddwy** enghraifft o sut gallai marwolaeth Eric fod wedi cael effaith negyddol ar ddatblygiad Margaret.

(2)

1

2

Mae Margaret yn mwynhau gwneud posau (*puzzles*).

(c) Nodwch y math o ddatblygiad bydd gwneud posau yn ei annog.

(1)

- A** Datblygiad corfforol
- B** Datblygiad deallusol
- C** Datblygiad emosiynol
- D** Datblygiad cymdeithasol

Mae Margaret wedi smygu ers iddi fod yn 15 oed. Dyma ddewis ffordd o fyw (*lifestyle choice*) mae Margaret wedi ei wneud.

(d) (i) Amlinellwch beth yw ystyr y term **dewis ffordd o fyw**.

(1)

.....

.....

(ii) Mae smygu yn ddewis ffordd o fyw.

Nodwch **ddau** ddewis ffordd o fyw arall mae pobl yn eu gwneud.

(2)

1

.....

2

.....

(iii) Nodwch **un** effaith gorfforol ac **un** effaith emosiynol mae smygu yn eu cael ar Margaret.

(2)

Effaith gorfforol

.....

.....

Effaith emosiynol

.....

.....

Yn ddiweddar, fe wnaeth Margaret symud o'r cartref roedd hi wedi ei rannu ag Eric i fyngalo bach.

Mae'r byngalo yn bell i ffwrdd o'r siopau, yr eglwys a'r ganolfan ddydd leol i oedolion.

Bydd teulu Margaret yn parhau i ymweld â hi yn rheolaidd.

(e) Mae ymweld â Margaret yn rheolaidd yn un ffordd gall ei theulu ei chefnogi hi nawr ei bod hi wedi symud.

(i) Rhowch **ddwy** enghraifft arall o sut gallai teulu Margaret ei chefnogi hi nawr ei bod hi wedi symud.

(2)

1

2

Gallai Margaret deimlo ei bod hi wedi cael ei hynysu'n gymdeithasol (*socially isolated*).

(ii) Nodwch **ddwy** enghraifft o bethau gallai Margaret eu gwneud drosti ei hun i leihau'r ynysu cymdeithasol.

(2)

- A** Darllen llyfrau trosedd
- B** Siarad â chymdogion
- C** Gwneud ei dillad ei hun
- D** Glanhau'r byngalo
- E** Ymuno â grŵp darllen

Mae David, mab ifancaf Margaret, wedi cael dyrchafiad (*promotion*) yn y gwaith yn ddiweddar. Fel rhan o'i rôl newydd mae'n rhaid iddo weithio oriau hirach.

Mae David wedi symud i'w fflat ei hun yn ddiweddar.

- (f) (i) Rhowch **ddwy** effaith gadarnhaol (*positive*) mae dyrchafiad David yn eu cael ar ei ddatblygiad emosiynol.

(2)

1

2

- (ii) Nodwch **ddwy** ffordd gallai gadael cartref y teulu ddatblygu annibyniaeth David.

(2)

1

2

(iii) Esboniwch **ddwy** effaith gadarnhaol bosibl a **dwy** effaith negyddol bosibl gallai dyrchafiad David eu cael ar ddatblygiad cymdeithasol ac emosiynol Margaret.

(8)

Cadarnhaol

1

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

Negyddol

1

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

(Cyfanswm ar gyfer Cwestiwn 1 = 26 marc)

2 Mae'r wybodaeth ganlynol yn ymwneud â'r teulu Gopal.

Darllenwch y wybodaeth ac atebwch y cwestiynau isod.

Mae Roshan Gopal yn 22 oed. Mae hi newydd raddio o'r brifysgol gyda gradd mewn addysg.

Swydd gyntaf Roshan yw Athrawes Newydd Gymhwysu mewn ysgol gynradd.

(a) Nodwch **ddau** ddigwyddiad bywyd disgwylidig mae Roshan wedi bod drwyddynt.

(2)

1

2

Mae Roshan yn hyderus iawn ac mae ganddi hunan-barch uchel. Mae hyn yn ei helpu hi yn ei rôl fel athrawes.

(b) Esboniwch **ddau** reswm posibl pam mae gan Roshan hunan-barch uchel.

(4)

1

2

Mae gan Roshan ddwy chwaer, Danna a Bela.

Cafodd chwaer hŷn Roshan, Danna, ei geni gyda ffibrosis cystig, sef cyflwr sy'n cael ei etifeddu (*inherited*).

(c) (i) Nodwch **ddau** gyflwr arall sy'n cael eu hetifeddu.

(2)

1

.....

2

.....

(ii) Amlinellwch beth yw ystyr y term **cyflwr sy'n cael ei etifeddu**.

(1)

.....

.....

(iii) Esboniwch **un** ffordd gallai anabledd Danna effeithio ar ddatblygiad cymdeithasol Roshan.

(2)

.....

.....

.....

.....

Mae chwaer ifancach Roshan, Bela, yn 20 oed ac yn briod ag Imran. Mae Imran wedi cael ei garcharu yn ddiweddar.

Mae Bela yn feichiog â'u plentyn cyntaf.

- (d) (i) Nodwch **un** effaith negyddol mae carchariad Imran yn ei chael ar ddatblygiad emosiynol Bela.

(1)

.....

.....

- (ii) Esboniwch **ddwy** ffordd gallai beichiogrwydd gael dylanwad cadarnhaol ar ddatblygiad emosiynol Bela.

(4)

1

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

TUDALEN WAG

TUDALEN WAG

